

**УПАТСТВО
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЦАРИНСКАТА ПОСТАПКА ВО ТЕХНОЛОШКИ
ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ**

Историја на документ

Д а н	Датум на	Опис	Направени промени
-------	----------	------	-------------------

Октомври 2016

	издание		Опис на промената	Променети страници/ точки/глави
1	2	3	4	5
01	10.12.2014	Прво издание	/	/
02	15.06.2015	Второ издание	Изменети Додадена	Точка 6 и 7 Точка 66
03		Трето издание	Изменети Додадени Избришани	Точка 3 алинеја 6, 6, 7, 11, 13, 17, 18, 19, 22 алинеа 7, 23, 26, 29, 32, 35, 41, 45в алинеа 1, 47, 48, 52 алинеа 5, 54 и 66 Изменета нумерација од точка 11 до 14 и од точка 20 до 67 Точка 11, 20 и 21 Точка 13, 14, 20, 21, 46 и 49

Врз основа на член 7 став 4 од Законот за Царинската управа („Сл.весник на РМ“ број 46/04 81/05, 107/07, 103/08, 64/09, 105/09, 48/10, 158/10, 53/11, 113/12, 43/14, 167/14, 33/15, 61/15, 129/15 и 23/16), директорот на Царинската управа донесе

**УПАТСТВО
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЦАРИНСКАТА ПОСТАПКА ВО ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ
ЗОНИ**

I. Општи одредби

1. Со ова Упатство се пропишува спроведувањето на царинската постапка во технолошко индустриски развојни зони (во натамошниот текст: ТИРЗ).
2. Под поимот ТИРЗ се подразбира дел од царинското подрачје, или објекти во царинското подрачје, одвоени од другиот дел на царинското подрачје, основани согласно Законот за ТИРЗ.
3. Правната рамка со која се регулираат царинските постапки при внесување, изнесување и постапување со стока во ТИРЗ се спроведуваат согласно одредбите на:
 - Царинскиот закон со сите измени и дополнувања
 - Уредбата за спроведување на Царинскиот закон со сите измени и дополнувања (во понатамошен текст: УСЦЗ)
 - Правилник за начинот на пополнување на царинската декларација и кодексот на шифри кои се употребуваат при пополнување на царинската декларација со сите измени дополнувања (во понатамошен текст: Правилник за ЕЦД)
 - Законот за Технолошки индустриски развојни зони со сите измени и дополнувања (во понатамошен текст: ЗТИРЗ)
 - Правилникот за поблиските критериуми и начинот на уредување на технолошко индустриските развојни зони со сите измени и дополнувања
 - Правилникот за задолжителните податоци кои треба да ги содржи евиденцијата и записот од евиденцијата за внесување или изнесување на стоки/добра во или од технолошка индустриска развојна зона и образецот од записот од евиденцијата (во понатамошен текст: Правилник за евиденција)
 - Упатство за изглед и структура на документацијата во Царинската управаЗаконските и подзаконските акти како и интерните акти кои се однесуваат на постапките опфатени со ова Упатство се достапни во Депозитарот на документацијата на Царинската управа.

II. Корисници на ТИРЗ

4. Корисник на ТИРЗ може да биде секое домашно или странско физичко или правно лице кое врши дејност во зоната и кое заради користење на ТИРЗ склучило договор за вршење дејност со основачот на ТИРЗ и истиот му издал решение за започнување со работа.
5. Основачот на зоната е должен да ја извести надлежната царинарница за секој склучен договор за користење на ТИРЗ, како и за раскинување на договорот. Известувањето мора да содржи назив на ТИРЗ, број и датум на склучениот договор, како и назив, даночен број и дејноста на корисникот на ТИРЗ.

III. Надзор и евиденција за внесување и изнесување на стока во и од ТИРЗ

6. Корисникот на ТИРЗ, заради спроведување на царински надзор, води евиденција за внесување, изнесување, употреба и промена на стоката. Истиот е должен пред почеток на извршување на својата дејност во зоната до надлежната царинарница, да поднесе барање за одобрување на формата и содржината на водење на евиденција за стоката во ТИРЗ, кон кое се поднесува и копија од договор со основачот на зоната, заверен на нотар. Кон барањето се поднесува:
 - Детален опис на дејноста која корисникот има намера да ја извршува во ТИРЗ и

- Предложен начин на водење на евиденција, кој треба да ги содржи податоците од член 418 од УСЦЗ.
- 7. Врз основа на барањето, Комисија формирана со решение од управникот на надлежната царинарница на образец одлуки, решенија и слично согласно Упатството за изглед и структура на документацијата во Царинската управа, го проверува предложениот начин на водење на евиденција. Во случај кога поднесената форма и содржина на водење на евиденција овозможува спроведување на царинскиот надзор при внесување и изнесување на стоката во/од зоната и над работењето на корисникот во зоната, а согласно член 415 од УСЦЗ, Комисијата донесува Одобрение на образец Одлуки, решенија, заклучоци согласно Упатството за изглед и структура на документацијата во Царинската управа. Составен дел на одобрението е примерок од евиденцијата која е одобрена од страна на Комисијата.
- 8. Во случај кога поради специфичноста на царинската постапка која се применува во ТИРЗ е потребно да се внесат дополнителни податоци, корисникот е должен да ја надолжни евиденцијата.
- 9. Влегувањето во и излегувањето од ТИРЗ од страна на физички лица и транспортни средства, како и внесувањето и изнесувањето на стоки во ТИРЗ се врши согласно со царинските прописи и се предмет на царински надзор. Надлежни за вршење на царинскиот надзор се царинските службеници од надлежната царинска испостава (надлежен надзорен царински орган), лоцирана во ТИРЗ. Доколку во рамките на ТИРЗ нема лоцирана царинска испостава, царински надзор вршат царинските службеници од најблиската царинска испостава определени од управникот на надлежната царинарница согласно местоположбата на зоната.
- 10. Надзорниот царински орган може да изврши царинска контрола на физичките лица, транспортните средства и стоката кои влегуваат во, излегуваат од и остануваат во ТИРЗ.
- 11. Влегувањето во и излегувањето од ТИРЗ на транспортни средства, како и внесувањето и изнесувањето на стоки/добра во ТИРЗ се евидентира и од страна на основачот на зоната согласно со ЗТИРЗ и Правилникот за евиденција.

IV. Внесување на стока во ТИРЗ

- 12. Царински надзор на стока која се внесува во ТИРЗ се врши преку проверка на податоците наведени во Прилог 4 - Запис од евиденција за внесување на странски стоки/добра во зона на корисник на зона, во натамошен текст образец ЗЕВЗ-СС, составен дел од Правилникот за евиденција.
- 13. Стоката која се внесува во ТИРЗ задолжително се пријавува на царинскиот службеник, кој ја проверува поднесената исправа и ги спроведува потребните формалности. Транспортните возила може да бидат предмет на царинска проверка.
- 14. Од плаќање на данок на додадена вредност е ослободен увозот на стоки во ТИРЗ под услов стоките да не се пуштени во слободен промет, односно да не се наменети за крајна потрошувачка.
- 15. Во ТИРЗ може да се внесува странска и домашна стока.

IV.1. Внесување на странска стока во ТИРЗ

16. При внесување на странска стока во ТИРЗ се спроведуваат сите царински постапки, кои се спроведуваат и во останатото царинско подрачје на Република Македонија.
17. По правило, внесувањето на странска стока во ТИРЗ се врши со запис од евиденцијата за внесување во ТИРЗ, образец ЗЕВЗ-СС наведен во точка 12 на ова Упатство. По барање на корисникот на ТИРЗ, стоката може да се внесе во ТИРЗ и со царинска декларација за ставање во постапка за внесување на стока во слободна зона со шифра на постапка 78 во рубрика 37согласно Правилникот за ЕЦД.
18. Надлежната царинска испостава го оверува образецот ЗЕВЗ-СС од точка 12 на ова Упатство. Притоа еден примерок од образецот ЗЕВЗ-СС останува за царинскиот орган, а по еден примерок се наменети за основачот на ТИРЗ и за примачот/корисникот на стоката во ТИРЗ .

IV.2. Внесување на домашна стока во ТИРЗ

19. Внесувањето на домашна стока во ТИРЗ се евидентира од страна на основачот и корисникот на зоната во согласност со евиденцијата одобрена од страна на Управата за јавни приходи.

V. Постапување со стоката внесена во ТИРЗ

20. Странска стока, внесена во ТИРЗ може:
 - да се пушти во слободен промет под условите пропишани со таа постапка и со членот 188 од Царинскиот закон;
 - да биде предмет на вообичаени форми на ракување од членот 121 став (1) од Царинскиот закон, без одобрение;
 - да се стави во постапка на увоз за облагородување под условите пропишани со Царинскиот закон;
 - да се стави во постапка на преработка под царинска контрола под условите пропишани со Царинскиот закон;
 - да се стави во постапка на привремен увоз под условите пропишани со Царинскиот закон;
 - да се отстапи во корист на државата согласно со член 191 од Царинскиот закон;
 - да се уништи под царински надзор, под услов корисникот да ги достави сите информации кои царинскиот орган смета за потребни и
 - да се пренесе на друг корисник на ТИРЗ односно да се продаде, со обврска за тоа да ја извести надлежната царинска испостава со приложување на одредени документи (договор, фактура), а пренесувањето и превземањето на стоката двата корисника да го искажат во својата евиденција.
21. Кога внесената стока во ТИРЗ се става во некоја од царинските постапки наведени во точка 20 на ова Упатство, се поднесува царинска декларација до надлежната царинска испостава пополнета согласно Правилникот за ЕЦД.

22. Стоката која се внесува во ТИРЗ како опрема која е наменета за вршење на дејност во зоната и се распоредува во главите 84-90 од Царинската тарифа како и резервните делови за таа опрема не подлежи на плаќање на царински давачки.
23. По одредување на царински дозволено постапување или употреба на стоката која е претходно внесена во ТИРЗ корисникот на ТИРЗ се иззема од обврската за поднесување на банкарска гаранција како инструмент за обезбедување на царинскиот долг.
24. Во случаите кога во ТИРЗ се поднесува увозна царинска декларација (ИМА 4), тогаш во рубрика 37, во првата подрубрика се пополнува шифрата 4078. За рубриката 24 - природа на трансакција се користат соодветните шифри за оваа рубрика, согласно Правилникот за ЕЦД

VI. Поедноставени постапки во ТИРЗ

25. Во ТИРЗ можат да се применуваат сите видови на поедноставени постапки предвидени во член 88 од Царинскиот закон.
26. За стоката пуштена во одобрената поедноставена царинска постапка до надзорната царинска испостава се поднесува дополнителна декларација. Таа се поднесува збирно за сите записи во евиденцијата за постапка за локално царинење и сите административни или комерцијални документи во одреден рок определен во Одобрението за поедноставена постапка издадено од Царинската управа.
27. Дополнителната декларација може да се поднесе неделно или месечно, зависно од Одобрението од точка 26 на ова Упатство.
28. Кон дополнителната декларација се доставува список на сите декларации односно записи од евиденција за претходниот период (недела или месец) како и сите поедноставени декларации со прилози и документи потребни за проверка на правилноста на извршување на постапката. Дополнителната декларација и поедноставената декларација претставуваат единствен неделив документ кој произведува дејствие на денот на прифаќањето на царинските декларации.

VII. Посебности во постапка на увоз за облагородување во ТИРЗ

29. Корисникот на ТИРЗ може да примени постапка на увоз на облагородување само доколку претходно има добиено Одобрение од надлежниот царински орган.
30. Постапката на увоз за облагородување во ТИРЗ се применува согласно одредбите на Царинскиот закон и УСЦЗ, освен што за спроведување на оваа постапка не се бара банкарска гаранција како инструмент за обезбедување на евентуалниот царински долг.
31. Одредбите на ова Упатство соодветно се применуваат и на останатите постапки со економски ефект (на пример: постапката на преработка под царинска контрола во ТИРЗ).

VII. 1. Спроведување на постапката на увоз за облагородување во ТИРЗ, во случај кога дел од операциите за облагородување се одвиваат надвор од ТИРЗ

32. Корисниците на ТИРЗ постапката за увоз за облагородување може да ја спроведат на начин кој овозможува дел од активностите за облагородување да се вршат во ТИРЗ, а дел во останатиот дел на царинското подрачје на Република Македонија. Во овој случај, во одобрието за увоз за облагородување е потребно во рубрика 1.б да бидат наведени податоците за операторите, а во рубрика 9 да биде наведен видот на операциите кои ќе се вршат кај операторите наведени во рубрика 1.б.
33. Со добивање на одобрието кое ги содржи податоците од точка 32 на ова Упатство, корисникот на ТИРЗ привремено ја изнесува стоката од ТИРЗ со информативен лист ИНФ 8 (Прилог 57 од УСЦЗ). Образецот се поднесува во 2 примероци при изнесување на стоката од ТИРЗ и се евидентира во записот од евиденција. Кога облагородената стока се враќа во ТИРЗ се поднесува заверената копија на информативниот лист ИНФ 8 која ја следела стоката при изнесување од ТИРЗ, и се раздолжува во записот од евиденцијата со датата на враќање.
34. Корисникот на ТИРЗ може привремено изнесената стока за облагородување sukcesивно да ја враќа во ТИРЗ со приложување на фактура за услугата која е извршена над стоката издадена од економски оператор од другиот дел на царинското подрачје на Република Македонија. На секоја фактура со која стоката се враќа во ТИРЗ се внесува бројот на информативниот лист ИНФ 8 под кој е заведен при изнесување на стоката од ТИРЗ. Корисникот мора да води евиденција за sukcesивното враќање на стоката согласно податоците од фактурите. Надлежната царинска испостава води посебна евиденција за sukcesивното враќање на привремено изнесената стока за секој корисник на ТИРЗ, по податоците од фактурата со која стоката се враќа во ТИРЗ.
35. При последното sukcesивно враќање корисникот треба да приложи копија од информативниот лист ИНФ 8 и целосна спецификација на стоката која sukcesивно се вратила во ТИРЗ по истиот информативен лист ИНФ 8, а со цел раздолжување на истиот во евиденцијата што се води во надлежната царинска испостава.
36. Информативниот лист ИНФ 8 се користи исто така при привремено изнесување на стока од ТИРЗ во другиот дел на царинското подрачје на Република Македонија за цел на демонстрација, изложување и слично.
37. Кога дел од активностите на увозот за облагородување се спроведуваат надвор од ТИРЗ, за изнесената стока е потребно да се обезбеди евентуалниот долг со банкарска гаранција. Износот на банкарската гаранција може да се намали согласно важечките царински прописи.

VIII. Увоз на опрема во ТИРЗ

38. Согласно член 42 од Законот за ТИРЗ опремата која се распоредува во главите 84, 85, 86, 87, 88, 89 и 90 од Царинската тарифа и резервните делови за таа опрема, која претставува странска стока и која како дел од инвестициите на корисникот на ТИРЗ е наменета за

вршење на дејност во ТИРЗ не подлежи на плаќање на увозни давачки пропишани со Законот за царинска тарифа.

39. За опремата и резервните делови од точка 38 на ова Упатство, по внесување во ТИРЗ потребно е да се поднесе царинска декларација за соодветната царинска постапка.
40. Корисникот на ТИРЗ ја води опремата во своето сметководство, согласно меѓународните стандарди. Доколку оваа опрема се пушти во слободен промет на останатото царинско подрачје на Република Македонија се плаќаат увозни давачки определени врз основа на елементите за утврдување на увозни давачки кои важат во моментот на изнесувањето.
41. Како опрема наменета за вршење дејност не може да се смета канцелариски мебел, опрема за канцеларии и други управни простории како и патнички и други видови моторни возила кои се користат и надвор од територијата на ТИРЗ.

IX. Изнесување на стока од ТИРЗ

42. Стоката која се изнесува од ТИРЗ може:
- да се извезе или повторно извезе од царинското подрачје на Република Македонија, или
 - да се внесе во другиот дел на царинското подрачје на Република Македонија.
43. За стока која се изнесува од ТИРЗ надвор од царинското подрачје на Република Македонија, во надлежната испостава се поднесува царинска декларација, и тоа:
- а) извозна декларација за спроведување на постапка за редовен извоз (ЕХА-1) се поднесува за домашна стока која се извезува од ТИРЗ;
 - б) извозна декларација за спроведување на постапка за повторен извоз (ЕХА-3) се поднесува за извоз на стока која е добиена во постапка на увоз за облагородување во ТИРЗ, во постапка на преработка под царинска контрола или при повторен извоз на привремено увезена стока во ТИРЗ, како и во случај кога домашен корисник на ТИРЗ изнесува странска стока која била сместена во ТИРЗ;
 - в) транзитна декларација за спроведување на постапка на транзит (Т-1) се поднесува во случај кога стоката сместена во ТИРЗ се напатува во :
 - друга ТИРЗ во Република Македонија, при што податоците од транзитната декларација се внесуваат во записот од евиденција како кај испраќачот така и кај примателот на стоката (Прилог 5 - Запис од евиденција за изнесување на странски стоки/добра од зона на корисник на зона, во натамошен текст образец ЗЕИЗ-СС, составен дел од Правилникот за евиденција и
 - друга царинска испостава заради спроведување на царинска постапка, каде ќе се поднесува царинска декларација за бараната постапка.
44. Странска стока, која е претходно внесена во ТИРЗ, може да се изнесе во другиот дел на царинското подрачје на Република Македонија, и при тоа може да се:
- пушти во слободен промет
 - стави во постапка на увоз за облагородување,
 - стави во постапка на преработка под царинска контрола,
 - стави во постапка на привремен увоз,
 - стави во постапка на царинско складирање,
 - отстапи во корист на државата и

- уништи под царински надзор.

45. При изнесување на стока од ТИРЗ која се пушта во слободен промет, корисникот и основачот на ТИРЗ потребно е да ги внесат сите потребни податоци во образецот ЗЕИЗ-СС од точка 43 на ова Упатство. Надлежната царинска испостава го оверува образецот. Еден примерок од овој образец е наменет за царинскиот орган, а по еден примерок се наменети за испраќачот на стоката односно корисникот на ТИРЗ и еден примерок за примачот на стоката односно домашната фирма. Испраќачот и примачот на стоката мора да ги заверат соодветните рубрики од образецот ЗЕИЗ-СС како потврда на веродостојноста на податоците впишани во рубриците.

46. Опремата, која била претходно внесена во ТИРЗ како странска стока како дел од инвестициите на корисникот на ТИРЗ и била наменета за вршење на дејност во ТИРЗ, кога ќе се изнесе во царинското подрачје на Република Македонија, за неа се плаќаат увозни давачки чија висина се определува врз основа на елементите за утврдување на увозните давачки што важат во моментот на пуштање во слободен промет.

Х. Повреда на одредбите со кои се пропишува спроведувањето на царинската постапка во ТИРЗ

47. Во случај на прекршување на одредбите од наведените законски и подзаконски акти наведени во точка 3 на ова Упатство од страна на основачот или корисниците на ТИРЗ се применуваат соодветните прекршочни одредби предвидени со Царинскиот закон, односно со Законот за технолошко индустриски развојни зони.

ХИ. Престанок на работа на ТИРЗ

48. Согласно одредбите на Законот за ТИРЗ, зоната престанува со работа кога:

- основачот на ТИРЗ поднесе барање до Дирекцијата за ТИРЗ за престанок на работењето,
- престане да важи договорот за закуп на земјиштето, склучен со Дирекцијата за ТИРЗ односно Владата на Република Македонија,
- основачот без претходно известување до Дирекцијата за ТИРЗ, изврши измени во ТИРЗ,
- во ТИРЗ се овозможи вршење на дејности кои не се содржани во договорот за основање или не се во согласност со дејностите кои е дозволено да се вршат (трговија на расипани стоки и отпадни материи, радиоактивни материјали, дроги, хемиски и биолошки материјали, оружје, муниција и експлозивни материјали; производство и услуги кои потекнуваат од земји и фирми кои се предмет на ембарго и блокада, кои го загрозуваат јавниот морал, како и безбедноста и одбраната или не се во согласност со законите на Република Македонија),
- во постапка за основање на ТИРЗ, Комисијата формирана од Управникот на надлежната царинарница со 01.10.00.УП.001.03-ОБ.05.03 решение ќе констатира дека не се исполнети условите за спроведување на царински надзор на подрачјето во ТИРЗ, а во утврдениот рок истите не биле отстранети.

ХИИ. Престанок на работа на корисникот на ТИРЗ

49. Согласно одредбите на Законот за ТИРЗ корисникот на ТИРЗ престанува со работа кога ќе го раскине договорот со основачот.
50. Согласно одредбите на Законот за ТИРЗ, Дирекцијата за ТИРЗ ќе го укине решението за започнување со работа на корисникот на ТИРЗ, кога:
- добие известување од царинскиот орган за неисполнување на условите за спроведување на царински надзор,
 - не му овозможи на царинскиот или друг орган надзор врз работењето во ТИРЗ согласно Одобрението од точка 7 на ова Упатство, за исполнување на условите за вршење на царински надзор и согласно Царинскиот закон,
 - врши дејности кои не се содржани во договорот за основање на ТИРЗ или се спротивни на дејностите кои не е дозволено да се вршат (трговија на расипани стоки и отпадни материји, радиоактивни материјали, дроги, хемиски и биолошки материјали, оружје, муниција и експлозивни материјали; производство и услуги кои потекнуваат од земји и фирми кои се предмет на ембарго и блокада, кои го загрозуваат јавниот морал, безбедноста и одбраната или не се во согласност со законите на Република Македонија).
51. За залихите на стоките во ТИРЗ на денот на престанокот со работа се врши попис и пресметка на царина, даноци и други давачки согласно важечките прописи.

XIII. Настанување на царински долг

52. Царински долг кој настанал за странска стока сместена во ТИРЗ, се утврдува согласно член 188 од Царинскиот закон. За безправно внесување на стока од ТИРЗ во другиот дел на царинското подрачје, царинскиот долг се утврдува согласно одредбите од член 217 од Царинскиот закон. Царински долг настанат со безправно трошење или употреба во ТИРЗ на стока која подлежи на увозни давачки се утврдува според член 220 од Царинскиот закон.
53. При настанување на царински долг за добиени производи или увозна стока во постапка на увоз за облагородување или привремен увоз во ТИРЗ, се пресметува компензаторна камата согласно член 330 од УСЦЗ.

IVX. Евиденција и надзор

54. Надлежната царинска испостава на влезот во ТИРЗ го спроведува надзорот на движење и постапување со стока која се внесува во, изнесува од и останува во ТИРЗ, согласно одредбите од Царинскиот закон.
55. Надлежната царинска испостава ги води сите евиденции во врска со спроведување на постапката пропишана со ова Упатство.
56. Надзор над спроведувањето на ова Упатство вршат шефот на надлежната царинска испостава и управникот на надлежната царинарница.

XV. Завршни одредби

57. Раководителот на Секторот за царински систем и управниците на царинарниците се надлежни за предлагање на измени и дополнување на ова Упатство.
58. Контрола на спроведувањето на одредбите на ова Упатство може да вршат Одделението за внатрешна ревизија и Секторот за професионална одговорност во рамките на своите надлежности.
59. Секторот за управување со човечки ресурси, во соработка со Секторот за царински систем, е должен веднаш по неговото потпишување, ова Упатство да го направи достапно до сите вработени и во рок од 30 дена да одржи обука и power point презентација на царинските службеници на надлежните организациони единици преку видео конференција.
60. Сите непосредни раководители се должни со ова Упатство да ги запознаат вработените во организационата единица со која раководат.
61. Секое постапување спротивно на ова Упатство повлекува дисциплинска одговорност.
62. Со донесување на ова Упатство престанува да важи Упатството за спроведување на царинската постапка во технолошките индустриски развојни зони 01-043872/15-0001 од 15.06.2015 година.
63. Ова упатство стапува на сила со денот на негово потпишување.

Директор,
Наташа Радеска Крстевска

Број: 01 - 043872/15-0002
Скопје, година

Изработил: Соња Филевска
Одобрил: Офелија Бајо

Упатството го подготви:	Сектор за царински систем
Приматели:	Директор Заменик директор Советници на директорот Помошници директори на сектори Началници на независни одделенија Управници на царинарници
Примерок доставен:	За интерна употреба
Оригиналот се чува во:	Архива Сектор за управување со човечки ресурси Сектор за царински систем